

DOKUMENT

EXPRESSEN DAGAR SOM SKAKADE SVERIGE

MÅNDAG 21 JULI

Hörby den 20 mars 1989

Mordet på Helén

EN HEL TIDNING: Brottet som kom att prägla en hel generation

DET VÄRSTA HADE HÄNT. Polisens tekniker vid fyndplatsen. Helén hittades död vid ett stenröse vid den lilla byn Bröd utanför Tollarp.
Foto: JOACHIM WALL

Mardrömmen blev sann

FÖRDES BORT. Sökandet efter Helén pågick i sex dagar innan hon hittades mördad. Foto: TT

EFTER SEX DAGARS SÖKANDE – HÄR HITTAR POLISEN HELÉN

När hon hittades hade hon varit försvunnen i sex dagar. En mor och hennes dotter hade gjort den fasansfulla upptäckten när de båda varit ute och plockat vitsippor. Vid ett stenröse i Bröd hade de hittat tre ihop-tejpade, svarta plastsäckar. Ur ett hål i plasten stack ett uppskrapat barnknä ut.

Tioåriga Helén Nilssons mystiska försvinnande hade då varit huvudnyheten i medierna i flera dagar. Tv, radio och tidningar hade rapporterat om flickan som lämnat sitt hem i Hörby för att möta vänner vid byns livsmedelsbutik, men som aldrig kommit fram.

Efter att flickkroppen identifierats körde en kortge med polisbilar hem till familjens kedjehus i Hörby. I nästan en hel vecka hade familjemedlemmarna vändats över vad som kunde ha hänt deras flicka. Beskedet från poliserna skulle bli en bekräftelse på deras värsta farhåga: Helén Nilsson hade fallit offer för en brutal sexförbrytare. Han hade tagit henne någonstans på vägen mellan hemmet och Hörby. Han hade hållit henne fången, struntat i att ge henne mat och vatten och han hade förgripit sig på henne. När han dumpat henne var hon svårt misshandlad och hade stryvmärken runt halsen. Hennes kropp var naken sänar som på det armbandsur som satt runt hennes vänstra handled. Inuti henne fann läkarna spår av sperma.

Var hade Helén Nilsson hållits fången

under så många dagar? Och vem hade utsatt henne för dessa handlingar?

Det mystiska försvinnandet skulle utgöra starten på en mångårig, intensiv polisjakt. Utredningen skulle växa till att bli den näst största i svensk kriminalhistoria, endast överträffad av Palmeutredningen. Ett tiotal män skulle, genom åren, delges misstanke för sin inblandning. Det skulle emellertid dröja närmare femton år innan polisen skulle hitta en skyldig. Under tiden skulle Helén Nilssons porträtt, skolfotot av en mörkhårig flicka med lugg, blygt leende och snälla ögon, bli signifikativt för att Sverige kanske inte längre var samma trygga plats som många hade upplevt.

Ulf Olsson.

Det som hände Helén Nilsson skulle komma att prägla en hel generation föräldrar och deras barn. Vuxna skulle, än tydligare än innan, påtala för sina barn att alltid ta det säkra för det osäkra, att aldrig prata med främlingar och, Gud förbjude, aldrig någonsin ta emot något eller följa med någon de inte kände.

Detta är historien om ett brott som skakade Sverige, om DNA-teknikens oanade möjligheter och om Ulf Olsson, mannen som slutligen skulle komma att fällas för mordet, men som ändå in i sin död skulle bedyra sin oskuld.

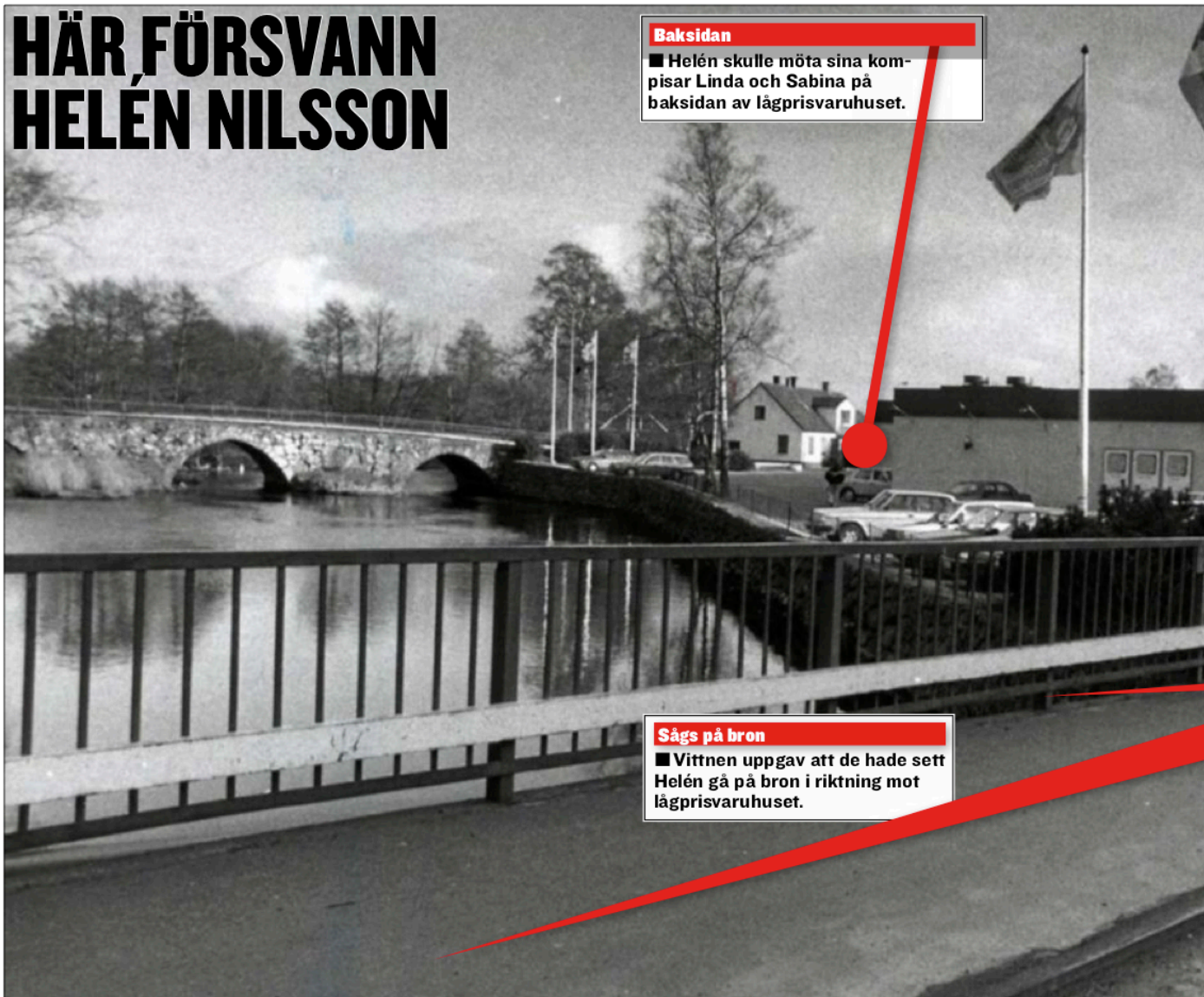
Artikeln fortsätter på nästa uppslag

De förstod direkt

HÄR FÖRSVANN HELEN NILSSON

Baksidan

■ Helén skulle möta sina kompisar Linda och Sabina på baksidan av lågprisvaruhuset.

Sågs på bron

■ Vittnen uppgav att de hade sett Helén gå på bron i riktning mot lågprisvaruhuset.

LINDA OCH SABINA. Heléns vänner väntade vid lågprisvaruhuset. Foto: LARS ANDERSSON

HELEN SKULLE MÖTA LINDA OCH

Fortsättning från föregående upplag

Linda Magnusson och Sabina Brodin förstod direkt att något var fel. De hade stämt träff med Helén Nilsson på parkeringen utanför Hörby Lågprisvaruhus vid sju, men deras vän hade aldrig dykt upp. De tre tjejerna stod varandra så nära som tre tioåringar kan göra. Varje morgon brukade de slå följe till Älvdalskolan där de gick i klass 4D. Det var den 20 mars 1989, påsklovet's första dag och våren låg i luften. Flickorna hade ägnat hela dagen hemma hos Sabina där de sminkat sig och lekt fotomodeller. Vid sextiden, när Sabina skulle ha pianolektion, hade Helén smitit hem för att äta kvällsmat med sina föräldrar. Redan innan dess hade de tre vännerna bestämt att de skulle mötas igen.

När tiden gick utan att Helén Nilsson dök upp började Linda Magnusson och Sabina Brodin leta efter sin vän. Hur de än sökte gick hon inte att hitta. Det skilde bara några hundra meter mellan bostaden och den uppgjorda mötesplat-

sen, men det hade tydligen räckt för att hon skulle försvinna. Flickorna hade knackat på hemma hos Heléns föräldrar, men de visste inte var hon var, mer än att hon gått till affären.

Hennes vänner tyckte det var mycket märkligt. De hade gått sträckan fram och tillbaka säkert tre gånger utan att få en skymt av henne. Helén, som alltid brukade vara så noga med tider, ingen av dem gick någonsin utanför villaområdet där de bodde.

Storasyster Christine hade ansvaret för att Helén skulle komma hem i tid klockan åtta som det var bestämt. Hon hade hamnat i luven på sin lillasyster vid middagen, hon tyckte att Helén var jobbig.

– Jag hatar dig, hade Christine vråkt ur sig till sin fyra år yngre syster.

När klockan passerat åtta utan att hon kommit hem började oron växa. Pappa Bengt stannade hemma medan mamma Majvi och Christine gav sig ut för att leta av området. Kanske hade hon gått för att leka någon annanstans.

När de återvände hem satte sig Majvi

att något var fel

FÖRSVANN VID AFFÄREN. "Ju längre tiden gick, desto mer insåg man att det man inte ville skulle hända hade hänt", sa Heléns bror Dan till Kvällsposten 2012.

SABINA VID LÅGPRISVARUHUSET – MEN HON KOM ALDRIG FRAM

vid telefonen för att ringa runt till andra barn i Heléns klass. Klockan 21.50 hade stressen vuxit sig så stor att Bengt lyfte luren och ringde 90 000.

Han anmälde att hans dotter försvunnit. Flickan lämnade hemmet efter en kvällsmåltid tillsammans med övriga familjemedlemmar. Han omtalade att hon skulle träffa två kamrater i samma ålder vid lågprisvaruhuset, skrev den mottagande polisen i den snabbt upprättade anmälan.

Den första polispatrullen var på plats en kvart senare. Den skulle snart få understöd av fler. Nyheten att en ung flicka försvunnit i Hörby spred sig som en löpeld i samhället. Taxi kopplades in, liksom brandkåren och hemvärnet. Inom någon timme hade ett 30-tal personer anmält sig som frivilliga att hjälpa till i eftersökandet. En stor skara var i gång hela natten. Via lokalradion, som spelade nybildade duon Roxettes första hit "The Look", informerades allmänheten om det inträffade.

För att systematisera arbetet delades Hörby in i fyra delar. Några fick i uppdrag att söka i och kring Hörbyån, vattendraget som skär rakt igenom samhället. Brandkåren ställde upp med sin flatbottnade båt, men vattenståndet var så lågt att det också gick utmärkt att vada fram i det kalla vattnet.

De kommande dagar na skulle proceduren göras om flera gånger. Det fanns inga gränser för hur grundligt man kunde gå till väga så länge Helén Nilsson inte kommit till rätta. Samtidigt började polisen få in oroväckande vittnesuppgifter: Fyra personer berättade hur de hade hört ett skrik, kanske från en flicka, samma kväll som Helén försvunnit.

"Vad har hänt Helén, 10?" lød en rubrik i Expressen den 22 mars. I riksradiion, lokalradion, i tv och tidningar värdjades polis, familj och vänner efter hjälp. Över en natt hade Hörby gått från att vara en alldaglig skånsk småort till

att bli centralorten för hela landets uppmärksamhet.

Om och om igen vevades skolbilderna på Helén. På ett av dem, den senaste klassbilden, satt hon på en stol och dinglade med benen. Massmedia upprepade återkommande hennes signalement: 135 centimeter lång, smärt, har mellanblont, långt hår, klädd i en rosa jacka med gröna infällningar, stentvättade blåjeans och ett vitt pannband med två bollar.

– Hon är som uppslukad av jorden, sa en polis till Expressen.

I Hörby fortsatte folk att gå man ur huse för att hjälpa till i det alltjämt massiva sökarbetet. Parallellt gjorde storsyster Christina vad hon kunde för att ställa saker till rätta. Hon ångrade så de hårda ord hon fällt till sin lillasyster innan de skiljts åt. Trots att det var riktigt kallt och växlade mellan regn och snöoväder, och oavsett hur lite hon hade sovit, gav hon sig ideligen ut på

nya sökrundor. Det fanns inget som var så viktigt för henne som att få tillbaka sin lillasyster.

Storebror Dan lånade familjens röda Golf och körde kors och tvärs över samhället. Först nära centrum, därefter allt längre ut.

– Ju längre tiden gick, desto mer insåg man att det man inte ville skulle hända hade hänt, sa han i en intervju med Kvällsposten 2012.

Redan efter två dagars resultatöst arbete började polisen befara det värsta. För varje timme, meddelade de, minskade chanserna att återfinna Helén vid liv.

– Nog är det egendomligt att hon försvunnit på denna korta sträcka, sa polisinspektör Allan Johannesson i Expressen.

På påskdagen, när Helén varit försvunnen i sex dagar, och medan Christine åter varit ute och letade efter sin syster,

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

VÄND

Helén hade varken

10-ÅRIGA HELÉN HITTADES VID ETT ÖSLIGT STENRÖSE UTANFÖR

Fortsättning från föregående uppslag

såg hon på avstånd flera polisbilar köra mot hennes hem. Hon sprang genast hemåt, men hann inte fram förrän någon låst ytterdörren. Christine fick banka för att bli insläppt. Polismannen som öppnat hade först varit motsträvig till att släppa in henne. Christine kunde omedelbart se i hans ögon vad de hade för ärende i hennes hem: Helén hade hittats, naken, våldtagen och inpackerad i tre hoptejpade plastsäckar vid ett stenröse i Bröd, tre mil nordost om Hörby.

Femton utredare skulle, det kommande halvåret, komma att arbeta heltid med fallet. Man vände upp och ner på alla omständigheter som potentiellt skulle kunna leda till en förövare. Obduktionen visade att Helén var it vid liv i flera dagar efter bortrövdandet. Gärningsmannen hade emellertid varken gett henne mat eller vatten.

Det antogs att förövaren lämnat henne naken i rädsla för att hennes kläder annars skulle bära fibrer eller andra spår efter honom. Han hade, av allt att döma, varsamt sköljt av hennes kropp innan han dumpat henne. Trots hans ansträngningar hade mängder av hundhår fastnat på hennes kropp. Det var uppenbart att en svart, långhårig hund, på något sätt fanns med i bilden. Utredarna valde att manuellt gå igenom

SYSKONEN. Heléns syskon Dan och Christine.

Foto: JESPER JAKOBSEN

kommunens hundskatteregister i jakt på hundar som kunde stämma in på beskrivningen.

Polisen fick också in mängder av tips på bilar som kunde vara intressanta.

Våren och sommaren 1989 var ovanligt nyhetsintensiva: Sverige blev historiskt när man som lag, som första europeiska land sedan 1953, besegrat en asiatisk

motståndare i finalen i bordtennis-VM. Fermentas storägare Refaat El-Sayed dömdes till fem års fängelse, bland annat för svindleri och i Stockholm fällde en oenig tingsrätt Christer Petersson för det tre år gamla mordet på Sveriges statsminister. Han skulle sedermera frias av hovrätten för detsamma.

Få nyheter engagerade emellertid så mycket som jakten på Heléns mördare. Media rapporterade återkommande om utredningsläget. Det saknades inte misstänkta. De kommande månaderna skulle polisen hämta in och fråga ut flera män om sina förehavanden i Hörby under de aktuella dagarna. I juli, nästan exakt fyra månader efter mordet, anhöll åklagare en man i 30-årsåldern som misstänkt för mordet. Han var tidigare dömd för våldtäkt på en minderårig flicka och stämde in på den gärningsmannaprofil som man arbetade efter. Han var varken den första eller den sista att sättas i samband med mordet.

Utifrån hur noggrant förövaren tejpat ihop plastsäckarna antog utredarna att han antingen hade haft en medhjälpare eller att han var yrkesmässigt skicklig på att hantera tejp.

Nor malt när man tejpar igen en säck med ett böjbart, rörligt föremål, blir det luftbubblor i teipen, sa en poliskälla till Expressen.

– Här finns det knappt spår av sådant.

Polisen flamlade och taktiken tycktes uppenbar: genom att plocka in och förhöra personer som kunde ha med ärendet att göra, hoppades man att den skyldige skulle bryta ihop och erkänna. Många i spaningsledningen var öppet bekymrade över utredningsläget.

– Det är mycket svårt för oss att hitta bevis eftersom vi inte vet vare sig var Helén försvann eller var hon mördades, sa en poliskälla till Expressen i juli 1989.

Några dagar in på augusti, förstod polisen att den kanske hade med en dubbelmördare att göra. Tjugosexåriga Jannica Ekblad hade lämnats mitt på en grusväg i närheten av en rastplats vid väg 24 mellan Hässleholm och Örskelljunga.

Den som gjorde fyndet, pensionären Hilding Johansson, hade stannat till vid rastplatsen i hopp om att få se några rådjur genom morgondiset. Hilding hade först trott att det varit en hög med wellpapp som legat och skräpat på grusvägen, men när han kommit närmare hade han upptäckt att det var en blodig, naken kvinna.

Han hade omedelbart gasat i väg till den närmaste butiken i Hörja, för att låna en telefon och ringa polisen.

– Något ruskigt har hänt, hade han sagt till larmmottagaren på 90 000.

Jannica Ekblads kropp bar likartade skador som Helén Nilssons. Hon hade fått mängder av slag mot huvudet och hade även blåmärken på benen liksom ett märke som löpte som efter en snara runt hennes hals.

**HELÉN MORDET
– DAG FÖR DAG**

20 MARS 1989: HELÉN FÖRSVINNAR Tioåriga Helén Nilsson försvinner någonstans i centrala Hörby vid 19-tiden på kvällen. Föräldrarna anmäler henne försvunnen tre timmar senare.

26 MARS 1989: HITTAS MÖRDAD Helén Nilssons kropp hittas mördad och skändad i byn Bröd, några mil från Hörby. Rättsläkare kan slå fast att hon utsatts för sexuella övergrepp och blivit ihjälslagen med ett trubbigt föremål.

4 AUGUSTI 1989: JANNICA HITTAS 26-åriga Jannica Ekblad hittas mördad på en grusväg intill en rastplats mellan Hässleholm och Örskelljunga.

fått vatten eller mat

HITTAD. Tre mil nordväst om Hörby hittade polise Heléns kropp, intepad i tre sopsäckar. Nu började polisen få in mängder av tips.

Foto: JOACHIM WALL och ULF RYD

TOLLARP – NU BÖRJADE POLISEN FÅ IN MÄNGDER AV TIPS

Hennes död var slutet på några problemfyllda år. Redan som trettonåring hade Jannica placerats på ungdomshem. Efter en sväng till Örebro hade hon, som vuxen, flyttat till Malmö, men återigen hamnat i fel kretsar. För att finansiera sitt nyinitierade heroinmissbruk hade hon börjat sälja sexuella tjänster.

De poliser som utsetts att utreda mordet skulle omedelbart dra paralleller till den pågående utredningen om Helén Nilsson. Det fanns flera gemensamma nämnare, ansåg de: våldet, att båda kropparna fraktsats i svarta sopsäckar och att de sköljts av, men ändå avslöjat spår av djurhår.

– Jag tror att det är samme gärningsman, sa chefen över tekniska roteln i Kristianstad, Erik Karlsson, bestämt.

Jannica Ekblad, fick mordutredarna snart veta, hade setts i Malmö så sent som vid tiotiden kvällen innan hon hittats. I samband med ett besök hos en vän hade hon förklarat att hon var tvungen att åka i väg med någon. Vem, hade hon aldrig berättat.

Polisen arbetade efter två hypoteser: Antingen hade Jannica Ekblad fallit offer i en drogrelaterad uppgörelse eller så var det en av hennes sexköpare som hade gett sig på henne. I flera månader rörde sig polisens utredare bland langare och eventuella fiender i Malmös under värld. Flera av dem som förhöordes lanserade egna teorier om varför mordet ägt rum. Ingen av dem ledde emellertid utredarna närmare en lösning på fallet.

Lika motigt var det i den parallella utredningen om mordet på Helén Nilsson. Utredarna hade visserligen alltjämt drivit med förslag på förövare, men det saknades handfast bevisning. Förövaren levde troligen ensam, var sexuellt otillfredsställd och led av en personlighetsstörning, slog en psykolog fast. Han var med största sannolikhet hemmahörande i Hörbytrakten.

Kommissarie Alf Andersson uttalade sig ofta i pressen i egenskap som spaningsledare i fallet. Den 27

september 1989, sex månader efter mordet på Helén Nilsson och sju veckor efter Jannica Ekblad, sprättade han upp ett anonymt brev. Avsändaren hade klippt ut ord och rubriker ur Expressen, med vilka han konstruerat ett meddelande till mordutredaren:

”mordet på helen och janika varför? Jo, den jävla ensamheten och mobbad på jobbet av tjejerna. Ruvar på hämd.”

Det var det första i en hel rad av meddelanden som Alf Andersson skulle få från den anonyme avsändaren.

Helén Nilssons föräldrar gick flera gånger ut i pressen, med öppna brev till mördaren och andra som kunde veta vad som hade hänt deras dotter. Träd fram, manade de gemensamt:

”Den oro, rädsla och ångest som vi bär på dagligen blir vi aldrig kvitt så länge vi inte får veta vad och vem som gjorde vår

Helén detta. Det är inte kärlek till sina medmänniskor att förtiga det du vet eller misstänker. Även om du tror att en liten detalj av iakttagelse är oväsentlig, hör av dig till polisen.”

På våren, två år efter mordet på Helén Nilsson, blev Alf Andersson återigen kontaktad av en anonym man som tog på sig ansvaret för mordet. Andersson, en av få som kände till detaljer ur utredningen, frågade ut den anonyme uppringaren för att bättre kunna värdera hans uppgifter:

– Du fattar inte hur ensam jag är. Jävla ensamhet. Jag skäms, det jag har gjort är oförlåtligt. Ni behöver inte befara att det ska hända fler gånger. Du behöver inte fundera över de andra du misstänker. Det är jag som har gjort bägge. Förklara för

Heléns föräldrar, sa mannen till Alf Andersson.

Han berättade att han dödat Jannica Ekblad för att hon börjat tjata om knark.

– Jag skulle betala 2 000 kronor för en helnat. Hon hann bara in i bilen innan hon började prata om knark. Jag blev vansinnig.

Trots samtalen från den mystiske mannen och trots att allmänheten alltjämt visade en ihållande vilja att lämna tips, förblev fallen ouppklarade. Hösten

2001, betraktades de som kalla. Den internt kontroversielle, men erkänt skicklige mordutredaren Per-Åke Åkeson, hade bestämt sig att läsa in sig på fallet. Han hade jobbat inom polisen i många år, men kände sig utmanövrerad i ett personalpolitiskt spel på myndigheten. Utan att förankra det hos sina närmsta chefer, beställde han upp material från arkivet som rörde mordet på Helén Nilsson.

Mycket hade hunnit hända under de tolv år som förflutit sedan flickans kropp hittats utanför Hörby. Malmöhus och Kristianstads län hade slagits samman till ett och deras länskriminalavdelningar hade därmed fått en gemensam utredningsorganisation för alla grova brott som förövades i Skåne. Det faktum att Helén rövats bort i ett län och hittats i ett annat, hade tidigare utgjort ett hinder för utredningsarbetet, men inte längre.

Jag skäms, det jag har gjort är oförlåtligt

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

AUGUSTI 2003: DNA-PROV TILL STORBRIANNEN
Länskriminalen i Skåne skickar spår från Heléns kropp till ett speciallaboratorium i Storbritannien som har tekniken för att ta fram ett DNA från förövaren.

JUNI 2004: ULF OLSSON FÖRHÖRS

Monica Olhed Hansson sätter sig i bilen och kör upp till Hörby för att förhöra Ulf Olsson. Efter en timmes förhör frågar hon om han kan tänka sig att lämna sitt DNA för provtagning. Ulf Olsson går henne till mötes.

En polisman visar upp en likadan jacka som den Helén hade på sig vid försvinnandet. Foto: TORBJÖRN SELANDER

Hela Hörby - för Helén

POLISEN KOMMER ULF OLSSON PÅ SPÅREN – AV EN SLUMP

Fortsättning från föregående upplag

Det var ett minst sagt djärvt projekt han tagit på sig. Bara att läsa in sig på allt skulle ta honom flera månader, insåg han. Genom att kraftigt begränsa vilka delar av materialet han skulle sikta in sig på, fick han en mer hanterbar arbetsbörda.

– Det var fruktansvärt när man fundrade på vad den här lilla flickan kände och tänkte när hon hölls fången, har den numera pensionerade kriminalkommisariern tidigare berättat för Expressen.

I några bevislådor låg de fynd som säkrats på brottsplatserna. Andra hittades på ett laboratorium i Uppsala dit de skickats i hopp om att få svar, men sedan hade hällits. En man seglade snabbt upp huvudmisstänkt i utredningen. Han hade bott i samma kvarter som Helén Nilsson vid tiden för hennes försvinnande och hade tre år efter mordet, åkt fast för sexuella övergrepp mot andra flickor. Mannen, visade förhören, hade haft permission från lumpen vid tidpunkten.

experterna på Statens kriminaltekniska laboratorium kunde stå till tjänst, men i Storbritannien fanns ett laboratorium som marknadsförde sig som världsledande på tekniken. Kanske kunde de stå till tjänst.

Efter en diskussion med sina chefer utsågs Per-Åke Åkesson för mellit till ny spaningsledare för den uppväckta mordutredningen. Spåren som skickades över Nordsjön var små och notan dyr för vad som egentligen bara var ett försök. Polisledningen ansåg det emellertid värt chansen och skickade proverna till Storbritannien.

Samtidigt uppräckt Per-Åke Åkesson märkligheter i några av de förhör som hade hållits. En man seglade snabbt upp huvudmisstänkt i utredningen. Han hade bott i samma kvarter som Helén Nilsson vid tiden för hennes försvinnande och hade tre år efter mordet, åkt fast för sexuella övergrepp mot andra flickor.

Mannen, visade förhören, hade haft permission från lumpen vid tidpunkten.

Han hade hund och, kanske viktigast av allt: han hade varit vid Lågprisvaruhuset tillsammans med sin kusin vid ungefär samma tidpunkt som Helén skulle ha gått dit.

Han hade stannat till för att köpa tre liter mjölk och kanske lite snus och cigaretter, hade han berättat för polisen. Men trots att det var helt odramatiska uppgifter, hade de fått Per-Åke Åkesson att lyfta på ögonbrynen. De stämde nämligen inte överens med hans kusins som också förhörs om sina förhållanden.

– Någon måste ljuga, slog Per-Åke Åkesson fast, och fick med sig en åklagare på planerna att hämta in de båda männen. När nyheten kom ut fick Alf Andersson, ett nytt anonymt samtal.

– Det är fel personer du har häktade för mordet, hävdade uppringaren.

Det hade gått tio år sedan han hört av sig senast och även om Alf Andersson var it fränkopplad från ärendet i flera år, tyckte han sig känna igen rösten på den mystiske uppringaren.

I utredningen fortsatte man emellertid att fokusera på de båda kusinerna. I förhör pressades den huvudmisstänkte av utredaren Monica Olhed Hansson. Hon la fram fotografier på den ihjälslagna Helén Nilsson, tagna ute vid stenröset samma förmiddag som hon hittades. Förhoppningen var att kusinen skulle inse vad han hade kanske hade gjort och erkänna.

– Jag har inte rört henne, envisades han.

De motsägelsefulla vittnesförhören var till slut inte tillräckligt för att gå vidare med kusinerna. Det kunde finnas flera anledningar till varför de inte ville berätta sanningen för polisen. Kanske var det så enkelt att de inte längre mindes vad de hade gjort. Efter några veckor i häktes släpptes de på fri fot.

Att det åter rörde på sig i utredningen fick dock andra effekter: Personer började återigen höra av sig med tips. En tog kontakt med Monica Olhed Hansson i samband med en familjemiddag. Hon var hemma hos släktingar till sin man, när

HELÉN MORDET - DAG FÖR DAG

23 JUNI 2004: ULF OLSSON GRIPS Dagen före midsommar. Skånepolisen får besked att Ulf Olssons DNA matchar de spermierester som hittats inne i Helén Nilssons kropp. Ulf Olsson grips i sin lägenhet i Vimmerby samma natt.

22 NOVEMBER 2004: ÅTAL VÄCKS Efter flera månaders utredningsarbete väcker åklagare åtal mot Ulf Olsson för mordet på Helén Nilsson och Jannica Ekblad. Bland bevisningen är DNA-provet och det faktum att man hittat blod från Ekblad i Ulf Olssons före detta stuga utanför Hörby.

en kvinna tog henne åt sidan.

– Jag pratar normalt sett inte så mycket jobb när jag är ledig, men hon frågade inte så mycket, utan när jag berättade att jag jobbade med Helén-mordet, började hon berätta för mig.

Under 1989 hade kvinnan haft en arbetskamrat på fabriken Bilson i Höör som hon sade gav henne rysningar. I boken "Jakten på en mördare", av Sydsvenskan-journalisten Tobias Barkman, återges vad kvinnan berättade för Olhed Hansson:

– Den här perversen, som folk på jobb kallade honom, ska ha haft en stuga utanför Hörby.

Kvinnan beskrev arbetskamraten som en ensling. Han utmärkte sig på jobbet genom att prata perverst, kasta könsord omkring sig och kalla kvinnor för luder. Han skröt om hur han köpt prostituerade, gärna sådana som var betydligt yngre än honom själv. Han var 37 år vid tiden för mordet. Arbetskamraten hade också svåra alkoholproblem, berättade kvinnan. Det hände återkommande att kolleger fick köra honom hem eftersom han varit för överföriskad för att klara jobbet.

– Eftersom jag visste vem hon var förstod jag att det inte var trams, säger Monica Olhed Hansson. Jag förstod att det låg något i det hon sa, och det var det ju klart att man ville kolla upp det.

Monica Olhed Hansson kontaktade mannens arbetskamrater och den kvinna som han hade barn tillsammans med. Alla bekräftade den bild som kvinnan gett under familjemiddagen.

1 augusti 2003 fick polisen svar från det brittiska laboratoriet. Jo, meddelade experterna, det hade gått att få fram en DNA-profil från de spermier som hade hittats inne i Helén Nilsson. Per-Åke Åkesson fick nio sifferpar i retur för det spår han skickat in, en nummerkonstellation som är unik för varje individ och som baserar sig på envars genetiska arv från sina föräldrar.

11-18, 17-18. 12-13, 20-22, 13-16, 27-27, 12-15, 14-14, 20-21.

Profilen skulle visa sig vara till stor hjälp för utredarna. DNA-paren stämde visserligen inte överens med någon av de båda kusinerna, men de gav en möjlighet att även testa andra personer som förekommit i utredningen och som, av en eller annan anledning, inte gått att skriva av.

I april 2004, efter ett chefsbyte på länskriminalen, gjordes en ny kraftsamling i ärendet. Det beslutades att Per-Åke Åkesson och hans grupp utredare skulle få fram till midsommar på sig att DNA-testa så många som möjligt som kunde komma i fråga i ärendet. Förfarandet var unikt, aldrig förr hade så många män undersökts i hopp om att hitta en gärningsman. Åkesson och hans kolleger tog fram en lista på 28 män, som varit intressanta i utredningen och som man ville testa. Innan man skred till verket

stämde namnen av på ett möte med nye chefen, Henrik Malmquist.

Monica Olhed Hansson, som satt med under mötet, reagerade på att den före detta Bilson-anställda mannen saknades. Hon insisterade att han skulle med. Skillnaden mellan 28 och 29 namn var i sammanhanget marginell, dessutom fanns det trots allt en del frågetecken

kring honom, argumenterade hon.

– Tar du honom då? frågade Per-Åke Åkesson motvilligt, enligt

"Jakten på en mördare".

Monica Olhed Hansson, som ansett att mannen blivit mer intressant ju mer hon tittat på honom, misstycnte inte.

– Det var många saker som framstod som märkliga, som gjorde att jag inte kunde

släppa det spåret.

Inom loppet av några veckor kunde merparten av listans namn bockas av. Flera av de testade uttryckte djup tacksamhet över att en gång för alla kunna avskrivas som Helén Nilssons möjliga baneman.

– Det här är min enda chans att visa för mina vänner och anhöriga att jag inte är någon barnamördare, sa en, enligt Tobias Barkmans bok.

I månadsskiftet maj-juni hade 24 av de 29 namnen fallit bort. De som återstod var, i sammanhanget, lägprioriterade. Samtidigt bräddskade det dock om man skulle hinna kolla upp alla före midsommar.

Samtidigt fick Alf Andersson ett nytt anonymt tips. Denna gång hade någon skickat en diskett till honom. Förutom bilder och artiklar om Helén Nilsson och Per-Åke Åkesson, fanns även ett medde-

lande, upprättat i ett ordbehandlingsprogram:

"Det finns inget att säga. Hade jag aldrig blivit så mobbad och trakasserad i Hörby grundskola så hade det väl aldrig hänt. Det är bara jag inblandad. Helen o Janika."

Brevet var poststämplat i Alvesta. Var det en ledtråd till utredarna om att gärningsmannen flyttat till Småland eller hade han medvetet tagit sig dit för att skicka brevet för att vilseleda polisen?

Efter flera fruktlösa försök hade Monica Olhed Hansson slutligen fått tag på den före detta Bilson-anställda som hon insisterat på att få kontrollera. Ulf Olsson hade flyttat från sin stuga i Bokeslund, en mil utanför Hörby, ett år efter mordet på Helén Nilsson. Sedan dess bodde han i en lägenhet i Vimmerby. Enligt registerslagningar var han ensamstående, men hade en son från ett tidigare förhållande.

Ulf Olsson var upp vuxen i Hörby. Vid tidpunkten för mordet hade han haft hund och Volvo, en bekant till honom berättade emellertid att Olsson, kort innan flytten både avlivat sin hund och skrotat sin bil. Han hade alltså alkoholproblem. Med åren hade han också hamnat i bryderier med Kronofogden. Han saknade emellertid inte humor, i telefonkatalogen hade han begärt att bli kallad friherre.

För polisen i Vimmerby var Ulf Olsson känd som mannen med hunden. Det var också iförd en grå jacka med texten hundförare som han dök upp på stationen, för att, som Olhed Hansson lagt fram det: svara på några frågor. Under den timme han svarat på hennes frågor hade han förstått att det gällde mordet på Helén Nilsson.

– Kommer du ihåg någonting kring den här tidpunkten? frågade Monica

Artikeln fortsätter på nästa uppslag

DECEMBER 2004: FÄLLS FÖR MORDEN Lunds tingsrätt faller Ulf Olsson för mordet på Helén Nilsson och Jannica Ekblad och dömer honom till livstids fängelse.

APRIL 2005: DÖMS TILL VÅRD Hovrätten fastställer tingsrättens dom, men en rättspsykiatrisk undersökning har visat att Ulf Olsson är sjuk och inte bör sitta i fängelse. Påföljden omvandlas till sluten rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

10 JANUARI 2010: TAR SITT LIV: Ulf Olsson begår självmord på rättspsyki i Sundsvall. Det bästa för mig är helt enkelt att bara få dö, än att sitta här som levande död, står det i hans sista blogginslag.

”Det var som om hela

DEN 29:E TOPSNINGEN GAV TRÄFF – DET VAR ULF OLSSON

Fortsättning från föregående upplag

Olhed Hansson.
Ulf Olsson svarade att han mindes uppståndelsen och att han troligen befunnit sig kring Hörby då. Dels bodde han ju inte långt därifrån, dels fyllde ju hans syster är där, kring påsk. När hon inte haft fler frågor att ställa hade hon räckt fram två bomullspinnar som hon bett honom att stryka med mot insidan av sin kind. Det var frivilligt, betonade hon.

– Vi har en DNA-profil som vi håller på och gör jämförelser med.

Monica Olhed Hansson behövde inte truga. Hon såg Ulf Olsson trycka bomullsändarna mot sin kind i den halva minut som processen krävde för att tillräckligt med celler skulle fastna på dem.

Ett par veckor senare, mitt under fotbolls-EM som gått in i slutspelsfasen i Portugal, kom resultatet. Per-Åke Åkesson var hemma och grävde i trädgården när chefen för polisens tekniska rotel körde in på gårdsplanen.
– Nu får du gå in och byta om. Vi har fått en träff på Heléns mördare, sa kollegan.

Samma kväll slog den lokala insatsstyrkan till mot den då 52-åriga Ulf Olsson i hans lägenhet i Vimmerby. Klockan 01.20 slog sig Monica Olhed ner framför honom i ett av polishusets förhörsrum. Denna gången var det inte frågan om lika öppna frågor som senast de möttes.

– Du är här för att du är misstänkt för mord på Helén Nilsson, förkunnade Olhed Hansson.

Ulf Olsson behövde ingen försvarare, sa han.

– Jag har inte gjort något. Flicka lilla, sa han till Olhed Hansson. Vad håller ni på med?

Han var berusad och satt med halvslutna ögon. Självt skulle han senare säga att polisen lät honom suta sig så redlös innan han skulle förhöras. Han var i sådant skick att han hade svårt att minnas vad han gjort ens fjorton dagar tidigare, berättade han. Hur skulle han då kunna förväntas komma ihåg detaljer om något som hänt femton år tidigare?

– Ditt DNA stämmer in på sperman i Helén, sa Monica Olhed Hansson.

– Det måste vara fel, kontrade Ulf Olsson. Ni får göra om provet.

Morgonen efter var Helén Nilssons familj bland de första att få höra om genombrottet. Det var inte första gången de fått besked från en polis om att det fanns en misstänkt i ärendet, det hade emellertid inte hänt tidigare att polisen förklarar att det fanns teknisk bevisning som band personen till Helén.

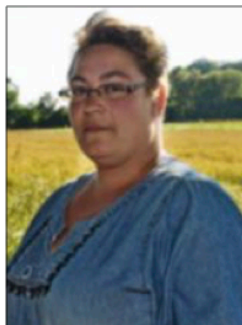
Pappa Bengt ringde direkt och samlade familjen. Christine Nilsson, som hunnit fylla 29, var på jobbet och arbetade med att lära sig ett nytt kassasystem när hon fick samtalet.

– Det var som om hela världen exploderade, ett virrvarr av tankar, känslor och färger, berättade hon för Expressens Per Lindelöw 2012.

GRAVEN. När Ulf Olsson dömts för mordet kunde familjen Nilsson äntligen ge sin flicka en gravsten.

Foto: RONNY JOHANNESSEN

SYSTEM. När Heléns syster Christine läste att Ulf Olsson var orolig för att se familjen bestämde hon sig för att vara med under hela rättegången.

Foto: RONNY JOHANNESSEN

Mötet hemma hos familjen blev extremt känslösamt. Christine Nilsson rasade ihop på golvet och bara grät. Brodern Dan Nilsson beskriver sin inre känsla som jämförbar med att han vunnit på lotto.

– Polisen måste ha känt sig tursam. De stoppade ner 28 eller om det nu var 29 kulor, och i en av dem fick man ett utfall.

Med en ny misstänkt i ärendet lade sig flera pusselbitar själv. Kriminaltekniker åkte ut till den stuga mellan Höör och Hörby som Ulf Olsson bodde i vid tidpunkten för mordet. Trots att det gjorts en rad i den sedan 1990 lyckades teknikerna säkra en del spår. Likhundar markerade på två platser inne i stugan och på baksidan av tre stavlister hittades stora mängder prov.

Kort därefter krävde chefsåklagare Pär Andersson att få sitta med under ett förhör med Ulf Olsson. Blodet hade analyserats och visat sig tillhöra Jannica Ekblad. Ulf Olsson var för mellt misstänkt för två mord.

– Nej, det går inte, svarade Ulf Olsson.

Han hade ingenting att säga som kunde föra utredningen framåt. Allt han tycktes vilja prata med förhørsledaren var om saknaden efter sin hund. Den som han ständigt hade setts gå runt med i Vimmerby och som han inte fått träffa sedan gripandet. I hans lägenhet i

Vimmerby gick polisen igenom hans tillhörigheter. I den grå jackan med texten hundförare, hittades ett simkort till en mobiltelefon. Den visade sig, efter kontroll, ha suttit i en telefon som i slutet av maj, ringt upp en Per-Åke Åkesson i Malmö.

Numret hade emellertid inte gått till mordutredare Per-Åke Åkesson utan till hans namne, som genom en slump också visat sig vara polis. I samtalet ska en anonym man ha tagit på sig mordet på Helén Nilsson och Jannica Ekblad.

– Jag tog dem båda, ska mannen ha sagt, förmodligen fast övertygad om att han egentligen pratade med mordutredaren.

Den 22 november 2004, mer än femton år efter mordet på Helén Nilsson och Jannica Ekblad, ställdes Ulf Olsson inför rätta för dubbelmord.

– Vi är så tacksamma för kvinnan som hade arbetat med Ulf Olsson och som öppnade munnen. Och för polisen Monica Olhed Hansson som envisades med att han skulle med bland de män som DNA-testades, har mamma Majvi tidigare sagt till Expressen.

Rättegången blev en pårs för de anhöriga. Att sitta ansikte mot ansikte framför den man som misstänktes ha tagit deras flicka ifrån dem, krävde mod. Storebror Dan var den förste som bestämde sig för att han ville vara med. För honom handlade det om hat, har han berättat.

– Jag ville se honom i ögonen.

För Christine Nilsson var det mer komplicerat än så. Att hon skulle vara med under rättegångsförhandlingarna var för henne ett beslut som växte fram.

– Jag läste i en artikel att det enda som oroade honom var att han skulle möta Heléns familj. Då hade vi tidigare sagt att vi inte skulle gå, men just det uttalandet avgjorde saken. Vi skulle sitta där, varenda dag och titta på honom, bestämde vi. Det var det enda sättet jag kunde orsaka honom en bråkdel av det som han orsakat oss.

Pappa Bengt var den i familjen som kanske tyckte att det var svårast. Åtminstone orkade han inte med att närvara under någon av rättegångsdagarna i tingsrätten. När fallet väl togs upp av hovrätten tog han emellertid mod till sig och dök upp. För första gången kom hela familjen enad: Bengt, Majvi, Dan och Christine. Sida vid sida gick de in i rättegångssalen och fäste blickarna på Ulf Olsson.

Då, våren 2005, dömdes

Ulf Olsson mot sitt nekande till slutet rättspsykiatrisk vård. Fem år senare, efter att inifrån sjukhuset idogt ha kämpat för upprättelse, inte minst via sin blogg Utan rättssäkerhet, hängde Ulf Olsson sig i sitt rum. I sitt sista blogginlägg påstod han sig åter vara oskyldig till mordet. Han uppmånade någon med kurage att ta sig an hans fall

och syna den DNA-bevisning som fällt honom och som han menat måste vara felaktig.

”Det bästa för mig är helt enkelt att bara få dö, än att sitta här som levande död”, skrev han.

För familjen Nilsson blev den fällande domen en vändpunkt. Äntligen kunde de ge sin flicka den gravsten som de hade bestämt att hon skulle få den dag en förövare var dömd.

I polishuset i Malmö utredde Monica Olhed Hansson alltjämt grova vårdsvårigheter. Förre polisprofessorn Leif GW Persson har hyllat henne som en av landets främsta brottsutredare. Visst kan hon i dag känna en lättad över att fallet till slut klarades upp, säger hon. Inte minst för familjens skull. Men utgången var minst lika viktig för Hörby som ort.

Hela samhället hade varit infekterat ända sedan det hände eftersom ingen kunde veta vem det var som hade gjort det. Bodde mördaren kvar eller hur var det? Med domen mot Ulf Olsson kunde man sätta punkt för historien.

Att Ulf Olsson, ända in i slutet, fortsatte att neka till att ha något med mordet att göra ger Olhed Hansson inte mycket för.

– Hans sperma hittades ju inne i Helén.

Men en sak gör att hon än i dag inte kan känna sig helt tillfredsställd: Det faktum att det aldrig blev känt vad Helén egentligen råkat ut för den där första påsklovsdagen.

– Det finns flera frågor som aldrig fick några svar: På vilken plats det skedde, hur det gick till och vad Helén förvarades under tiden. Det är frågan om familjen hade mått bättre av att få veta det, men rent utredningstekniskt hade det i alla fall varit intressant att få höra hela historien.

En tid efter att Ulf Olsson åkt fast

återsåg Olhed Hansson kvinnan som lämnat det avgörande tipset.

– Hon hade själv barn när det hände och hade gått och funderat på Ulf Olsson varje gång det rapporterats i medierna om Helén. Men eftersom hon bara hade en känsla och hade svårt att sätta fingret på vad det var som hon reagerade över, var det svårt för henne att plötsligt ringa polisen och peka ut honom.

När slumpen såg till att hon hamnade på samma middagsbjudning som en av fallets utredare, kändes inte hindret lika överkomligt längre. Den tillfälligheten är en familj, ett Hörby, ja, förmodligen en hel generation föräldrar och deras barn, oändligt tack-samma över.

DANIEL PERSSON
daniel.persson@expressen.se

världen exploderade"

Ulf Olsson tog sitt liv den 10 januari 2010. Foto: TT

ULF OLSSON

Blev mobbad i skolan

■ Han föddes i Höör, men flyttade till Hörby som fyraåring, 1956. Enligt en personutredning mobbades han under skolåren. Klasskamraterna beskrev honom som en ensöring, någon som ofta lekte ensam.

Han fick medelmåttiga betyg i de flesta ämnen utom teckning där han ansågs riktigt duktig.

Efter skolan började han jobba som springpojke åt en butik i Hörby. Några år senare mönstrade han och gick till sjöss.

Direkt när han kom hem blev han inlagd på psyket.

Under 1980-talet var han gift två gånger, båda gångerna med yngre kvinnor. Båda äktenskapen slutade i uppslitande skilsmässor.

Hade problem med alkohol

■ Vid tiden för mordet bodde Ulf Olsson i en stuga i Bokeslund mellan Höör och Hörby. Han hade alkoholproblem, men arbetade som verktygsmakare på Bilsom i Höör, där man bland annat tillverkade hörselkåpor och annan skyddsutrustning.

Ulf Olsson ägde en mörk Volvo kombi och hade hund. Kort efter mordet avlivade han sin hund och innan han flyttade till Vimmerby, ett år senare, skrotade han även sin bil. Med på flytten följde också den kvinna som han skulle få barn tillsammans med.

När förhållandet kraschade ansökte och fick kvinnan ensam vårdnad om deras barn. Ulf Olsson ansåg detta vara en skandal, han visade prov på rättsshaveristiska tendenser och åkte bland annat fast för att ha placerat ut skruvar på gatorna i Vimmerby, vilket orsakat punkteringar på mängder av bilar.

Tog sitt liv på rättspsyki

■ I samband med husrannsakan i Ulf Olssons hem hittade polisen tidningsklipp som avhandlade Helén-mordet. I hans dator hittade man också delar av de meddelanden som anonymt skickats till utredare för mordet genom åren.

Ulf Olsson nekade konsekvent till att ha haft något med mordet att göra. Han tog livet av sig i sitt rum på rättspsykiatriska sjukhuset i Sundsvall i januari 2010. Han var då dömd till sluten rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Gift två gånger på 80-talet

Avlivade hund efter mordet

DOKUMENT *EXPRESSEN*

MISSA INTE NÄSTA DEL!

På köpet med Expressen på onsdag!

Alla tolv "Dagar som skakade Sverige"

